

Szerkesztési iroda és kiadóhivatal
PÜSP. LYC. NYOMDA
 Novák Ferencz-tér
 hová minden küldemény intézendő.
 Hirdetések csak a díj előleges beküldése
 mellett közöltnak

GYULAFEHÉRVÁR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre, háshoz küldve 4 frt
 Félévre 2 „
 Negyedévre 1 „

Egyenlő száma ára 6 kr. 100

Politikai, társadalmi és szépirodalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

A Mátyás-Szobor.

Alább közöljük a lelkes hangon írott felhívást, melyet a Mátyás-szobor felállítására érdekében a törvényhatóságokhoz intézett a szoborbizottság.

Semmi kétségünk, hogy a felhívás mindegyik meglepetésszerű, hazafias áldozatkészre fog találni. Ki ne adakoznék arra, hogy szobor emeltessék a magyardicsőségnek, a magyar nemzeti erőnek?

A bizottság körirata így hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A budapesti nemzeti múzeum a nemzeti lelkesedés egy szárnyaszegett alkotását rejti magában. Ez halhatatlan nagy királyunknak, a nemzeti genius fölkentjének, Mátyásnak, az Igazságosnak a lángeszű Ferenczy István szobrász által a 40-es években készített szoborrészlete.

Az eszme, hogy a törvényhatóságok hozzájárulásával egy lovagszobor-alap teremtsék elő már a szabadságküzdelem előtt 15 ezer 670 forintot és 29 arany adományt hozott össze.

A bekövetkezett nagy idők a nemzet arcát a jövő fenséges fénye felé fordíták. Később a beállt tragikus fordulat sötét homályt borított annyi szép és nemes gondolatra. A nagy király emléke csak a kesergő honfisziv néma bánatát enyhíthetné, de a közélet pusztá téra ki gondolt volna ily nemzeti gondolat valószínűsítésére? Az eszme az érdeklődés hiánya miatt végkép elaludni látszott. Hogyan is nem, midőn Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye 7481—888. számú értesítéséből kitetszik, hogy e célra a régi gyűjtés maradványaként csak 438 frt 94 kr helyezett 1870-ben takarékpénztárba. Hét megyénél pedig mintegy 963 frt 5 kr helyezett le tébe e célra.

Kolozsvár sz. kir. város, örök kegyeletes emlékeül annak, hogy ő dicsekedhetik Mátyás szülővárosának lehetni, 1881-ben 5000 frtot szavazott meg a szobor létesítésére. Kolozsvár kü-

lön szoborbizottságot alkotott, melyet a legújabb időben kiegészített és véglegesen szervezett. E szoborbizottság megkezdé működését. Mindenjel arra mutat, hogy az időpontot jól választá meg. Magas auspicium alatt eleveníté meg a Mátyás királynak emelendő szobor ügyét. Ő császári és apostoli királyi Felsége 1889 szeptember 23-án és 24-én Kolozsvárt meglátogatván s a nagy király szülőházát megzemelvé, megható alakban fejezte ki kegyeletét, E szülőháznak emléktáblával leendő feldíszítésére adományt tenni kegyeskedett.

A kegyelet megint egész erejével ragadta meg Kolozsvár lelkes közönségét. A királyi kegyeletre a nemzet kegyelete a legméltóbb felelet.

E kegyelet nevében kettőzött erélylyel fogott a szoborbizottság a gyűjtéshez. Alig egy hete, hogy a gyűjtő-ívek szétbocsátása megkezdődött és ma már közel 10.000 forintra tehető a szoboralap.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Nem csak a véletlen által nyújtott kedvezmény, hogy Mátyás itt született, lelkesíti és bátorítja városunkat a dicső eszme melletti működésre, hogy Mátyás király emlékéhez méltó szobor Kolozsvár egyik legszebb közterén állítsák fel; nem csak a Felső szép kegyelete, melylyel a szülőháznak emléktáblával megjelölését kezdeményezte, hanem ama történelmi tény lelkesítő hatása, hogy a Hunyadiháza bércezes hazánk adta a nagy magyar hazának; az a tény, hogy Kolozsvár a magyar faj és kultúra elővédének, Erdélynek magyar nemzeti központja, hol a legmagyarabb király szobra a történelmi múlt, a történelmi hivatás nemzedékről nemzedékre fenntartandó hagyományának mintegy symboluma leand. A haza vallásának symbolumokra van szüksége. És hol van égetőbb szükség e magyar állameszme kétségbevonhatatlan jogának lelkesítő symbolumára, mint a haza Királyhágón inenni részében? Ha Budapesten a Királyhalmot, melyen fenséges urunk, ki-

rályunk a magyar alkotmány épségben tartására megesküdt, a megyékből összehordott földből alkoták, hadd dobbanjon meg az ország szíve, midőn királyja az ország színe előtt megjelen: hadd adják össze a törvényhatóságok a királysobor anyagát, hogy midőn az ország színe előtt a szoborkirály megjelenik, dobbanjon meg az ország szíve.

Hatvanhárom megyei és huszonöt városi törvényhatóság közakarata csak szól és létrejön. Ezért mellékelve alatt városunk szoborbizottságának felhívását: a legmelegebben ajánljuk a tks Törvényhatósági bizottság figyelmébe.

Mely hazafias áldozatra ujjlag felkérve a Tekintetes Törvényhatósági Bizottságot maradtunk. Kolozsvár város törvényhatósága szoborbizottságának nevében.

Kolozsvárt, 1889. január 10-én.

Albách Géza
 ki. tanácsos, polgármester mint a szoborbizottság egyik alelnöke.
 Dr. Szabó Gyula
 városi főjegyző, mint a bizottság jegyzője

Kultur-bájlaink.

(Farsangi karcolatok.)

Lázás érdeklődés mutatkozott városunkban az Emke javára rendezendő bál iránt. Habár ki volt adva a motto: „a hölgyek kéretnek feltétlenül a legyszerűbb házi ruhában megjeleneni,“ — mégis ugyan-csak volt alkalmunk olyas toilleteket láthatni, melyek épen egyszerűségöknél fogva valóban talán nagyon is drágák, — és drágaságukhoz képest nagyon is egyszerűek. Node hát ez nem a mi dolgunk; — a férjurak meg a cukros papák bel-ügyeibe avatkozni — legalább is ilyes ügyekben nem vagyunk illetékesek.

A bál tehát sikerült. Ugyan koszoru estélynek vala előlegesen elkeresztelve, de bizony mégis csak bál leve. Fényes zajongó zürzavar, édeskés és fanyar mosolyokkal, reménykedő és kétségbeesésről tanuszkodó arcokkal, összepréselt lábakkal és egészen a

A „GYULAFEHÉRVÁR“ TÁRCZÁJA

Goldfinger Szipré.

— Francziából: dr. Veress. —

Starenkó egy részeges vén csont volt; egész Slotwinka község utálta, s ha elázott állapotban verembe esik, vagy ha a korcsmából hazajöttében a farkasok szétszaggatják, az egész faluban senki meg nem siratta volna.

Mindazonáltal midőn birtoka *dobra* került, jutván *jerusslemi* Goldfinger Adolf magyar nemes kezére, nem megvetendő zaj támadt Slotwinka község lakosainak körében. De ne beszéljünk hangosan, mert Slotwinka gyermekei közül sem mert egy is hangosan fenyegetőzni, mert hát most olyan időkét élünk, hogy a *Tizza* könnyen elnyelhet. s aztán? hol állsz meg egykoron . . . ? nem tudom.

Goldfinger ur sem csinált ez alkalommal valami előnyös geschäftet, a mizerábilis kunyhó és hozzártatózó fekvő jószág tisztességesen el volt hanyagolva s ily természetesen rebachra nem leheté számítani sem zsidif sem gojim részről; sőt mi több berliót sem talált, s ez így van jól: mert a boycottolás kellemetlensége el lett ezuttal hártva; de fájtt szörnyen a nagyságos urnak, hogy e rongy birtok miatt professiot kell változtatni. . . .

E szerint a zsidó, ki kora ifjúságától fogva ékesen a nyulbórbatyuhoz volt szokva, melyet mint kereskedelmi cikket czípielt városról-városra, egyszerre kényszerülve lett az ekeszarvát tartani; sing, rófi, méter, ollóra termett kezének kárhözatosán tünt fel a kasza, kapa, sarló. Ismerősek, barátok, rokonok tanácskozára gyűltek össze, még a rabbit is fölkerítették, de a halál ellen nincs orvosság a patyikusnál. . . .

Tanácskoznak. . . s egyszer csak Goldfinger legidősebb leánya *Szipré* szót kér: „Nem illik — úgy mond — hogy úrván hagyjuk városi üzletünket, de a se talál, hogy falusi birtokunk parlagon maradjon. Atyánk kereskedéshez szokott, s őt nem lehet egy varázsütésre szántóvetővé idomítani. Azonban mi az ő vérei, fiatalok izmosak vagyunk, tehát a földművelés mesterséget könnyen megtanulhatjuk.“

Sziprének igaza volt! Lön pedig a határozat, hogy Ruben, Szipré és Fulpé költözködjének ki falura és ott mint akár egy új világban próbáljanak szerencsét. . . .

Mihelyt új világuk nagy terme közepének horogjára lett függesztve a schabesch lámpa, miheiyt az ajtó félfájára szegeztették a kodusch-lajhova szent terüt hordó sárgapapír, miheiyt Szipré új hazája tűzhelyén az első tüzet éleszté: mindjárt megsugta valami nekik, hogy életük ezutánra nézve bensőleg változzék meg, mert fajuk sajtáságos házi istenei, csak úgy maradnak oldaluknál e második, de egyszerű hazában.

Volt még egy más zsidó család is a faluban, Mortché Szeps üzemszerű korcsmáros, kis termetű hustömög felesége és fél tucztat ártatlan kicsinyeivel. Ezek egész erejükkel segítségére siettek a Goldfinger testvéreknek, de szerencsétlenségre, ők sem értettek sokat a mezőgazdasághoz. Ez még hagyján, de a mi legfőbb: sem szép szó, sem arany, sem ezüstért nem akart a faluban senki a Goldfingernek dolgozni. Nem volt más menedék, minthogy maguk lássanak munkához. Bármily irtózatossnak is tünt fel ez előttük, végül hősiiesen elhatározták magukat.

Hála a piczi *csinos* Szeps asszonyáságnak, Tulpé gyorsan eltanulta a csibe gondozást és az istállóban lelt horogaslábu tehén vakarását. Ruben fényes és z

tehetségét igazolja azon körülmény, hogy a papa által vásárolt két ökröt már merete hajtani. De nem értett még semmit a kert, rét, mező, szóval: a falusi gazdálkodáshoz. A jó Szeps maga se semmit. Eközben az idő szorgos lett; haladék nélkül kellett volna az utolsó munka, az utolsó vetésre nézve bevégző lépéseket tenni, mert a tavasz elérkezett.

Szipré volt újból ki a legjobb tanácsot adta. Slotwinka falu közel feküdt a gróf Potocki birtokához. Jószágigazgatója egy fölvilágosult ember volt, az az olyan: ki nem tartja méltóságán alulinak leereszkedni a zsidó hölgyhez t. i. ha ez szép és csinos Tanultak is ettől a Goldfingernek valamit. . . . Szipré néma megadással tette le galáját, hogy kényelmesebben nézhessen munkái után. . . . az az hogy: Szipré kormányozta az igásokat, Ruben megtartotta az ekeszarvát; a fiatal embert sokszor megállítá gyengesége, sokszor megkelle szuszszannia és sokszor lekelle homlokáról a szokatlan erős munka által kisajtott véres verejtéket törölni.

Ruben ekevasa szántás alkalmával véletlenül egy nagy kődarabba akadt, a kő a levegőbe ugrott s onnan visszaesve mint hajdan a kosfeje, egy tövisbokron csüngve maradt; szerencsétlenségre ezen tövisbokron képezte a határt az ők szántójuk és a Babyj szomszédé között. Történt pedig, hogy egy tekerdő énekes koldus itt megbotlott a bokorba, s a fennakadt kő egyenesen a Babyj jószágára gurult alá.

Fáradtság miatt kimerülten Ruben ekéjére támaszkodva pihent; Szipré pedig haza ment volt enivalóért, midőn egyszerre a szomszéd fia Babyj Pista mint gomba a földből Ruben elé terem, fenyegető állást véve:

Rongy Zsidó? — rivalt Pista — tarisd meg a kövedet magadnak, ha úgy tetszik add meg a döglőt meg még ma tőle!

rosszullétig meghalcsontozott derekakkal. A „Hungaria” nagy terme egy fényes kirakattá alakult át, hol hölgyek valának, kiket néztünk, bámultunk s kikre nem lehet alkalmazni a csillagjai könyvtár ajtaján levő feliratot: „Minden a szemnek, semmi a kéznek” . . . Ó! tessék a kéznek is, csak a szívvel együtt és — örökre.

Ol hány kisasszonyka gondol epedve vissza arra a kultúr bátra, melynek kultúrája alatt szivecskéje először kezdett talán hevesebben dobogni melyen Petőfynk szerint szivecskéjébe bevonult „nagy kísértettel a hatalmas nagy király, a szerelem”. Most pedig ábrándozik a hold fehér, de hideg fényénél s éneklő „Odich allein” . . . S az a gavallér, ki először vala oly túlboldog, hogy kálmainak megrontóját, tevékenységének megakadályozóját kebléhez szorította s örült tempóban ragadja tova magával a „Dunariul” valczerben, — s hogy áldja a kultúr egyület, mily nagyot iszik annak virágzására — s illuminált állapotban zengi el rekedtes hangon kedvesének ablaka alatt azt a bájos „Loreley”-t: „Ich weis nicht. . .”

S a papa és mama, kik hetek óta készültek ezen félig-meddig kálvária utra, mily nagyot sóhajtottak a bál végeztével — búsan nézve a szabók, cipészek, keztűs, czukrász stb. aligha kedves vizitjei elébe!

Node hát ez a kultúra, — persze nemcsak az erdélyi; ebben mi a művelt világban egyek vagyunk. Enélkül élnünk nem lehet, — ezzel élni nehéz; — két rossz közül válasszuk tehát a kisebbet s megvan a válasz!

A bál bruttó jövedelme — amint hírlík — tisztajövedelmet is hajtott. *Egyeserü* toillettek mellett s más bájjainkhoz képest *kétszeresen* elég ez tőlünk!

A t. olvasó már mindjárt karczolataim címének elolvasta után gondolkodóba esett, hogy minő *bálokról* szólhatok, mikor csak egy volt s annak a neve sem volt az. Legalább is csak egyről tud a külvilág.

Igaz, hogy csak egy volt már t. i. koszoru estélynek keresztelt bál, — de volt még egy bállá rögtönzött koszoru estély is. Ez volt ám a mulatság! Ilyen estélyt tessék végig nézni akár egy Sándor Józsefnek is — kinek legszebb neve: Kultúr Józsi!

Meghívókat nem nyomtattak, tehát szét nem küldöttek. Nem csináltak kintót se szabónál, se Papp Samunál, se Butyka és Heiszernél, annál kevésbbé Kókánál, nem kellett bérbe venni a „Hungária” dísztermét, nem kellett kocsiházi a kultúrért, se aggódni a bál sikeréért, se félni az esetleges dificitól — csak egytől félték, egytől tartottak . . . vajjon szabad lesz-e nekik is az Emkéért: — táncolni?!

Ezt ez engedélyt azonban Sándor Józsi rég megadta, — igen, de a subregens ur vajjon ily auctoritas előtt meghajlik-e?!

Ruben elfordult, birokra gondolni sem merészt, de hogy is ő szegény, az üvegház halvány gyenge szükemellű sarja, a szabad természet ama gyermekével, kiben csak amugy tesztültek az életerek, kinek kék szeméi szikráztak a megvető dölyf villámaiktól, és kinek elijesztő naptól barnított ábrázata olyan volt mint egy vad indiáné.

Már is torkon ragadta Pista a szerencsétlen Ruben urfít, s kezdte vala a dühe bizonyítékául kezében tartott kövel kinalgatni, midőn egyszerre — hála a verebeknek — nemző anygaként és a verekedők közé dobja magát egy szép, értelmes, bátor, haragtól csillogó szemű hölgyemény. . . ez Szipré volt.

Nem szégyenled magad — kiált Szipré — egy gyenge védtelen embert így ütlegelni.

Pista elámultan tekint rá, és követ tartó kezét szeliden leengedi.

Tolvaj vagy te?

Ti vagytok rablók, mivel Starenkót megosztottátok házától, birtokától, válaszolja Pista.

Ó azért pénzünket kaptá, felel Szipré — fölhevült hangon — fáradsággal szerzett pénzünket; és rá nézve a nem vesztéség, hogy mi birtokát megvásároltuk. Miben áll a károsítás, hol van a jogtalanokdás mit mi vele szemben elkövettünk? Hát mi nem vagyunk emberek mint ti? hát mi nem élünk ugyan azon uralkodó, ugyanazon törvények alatt mint ti?

Ti zsidók vagytok, ti csak a háboruskodást kedvelték. Ismer mindenki titeket. Há ki dobta ezt a nagy követ a földünkre, ha nem ti?

Nem mi dobtuk, hanem igenis egy részeg énekes koldus ütöközt bele, és gurította által, mondja Ruben.

Ez lehetséges. Azonban vigyázzatok magatokra, mert mi el nem hihetjük, hogy ti azért költöztetek volna falunkba, hogy itt valami jót tegyetek.

A t. olvasó sejteti már, hogy finöveldei derék ifjuságunkról van szó. S ezen ifjuság, mely „házánk fájának virága” — s mely tehát ennelfogva — díszes koszoru s minden estét a maga barátságos körében a szó legszorosabb értelmében vett „Koszoru estélyje” varázsol — a multcsőtörtökön bált rendezett.

Igaz, nem volt fényesen díszített és kivilágított terem, nem voltak hölgyek — de aztán egyéb minden volt. Volt jó kedv, mely nem ex offio színleli magát annak, — volt zene, melyet sok fényes bál irigyelhetne, — volt feszelen mulatság, melyet nem szabályoz a nevszerűség való üres formalitás, — volt táncz, melyben a balkarjukon zsebkendővel jelzett ifjak képviselik a szépnemet, — de volt krach is — midőn egyszerre váratlanul benyit a bátra nem hivatalos s legkevésbé várt vendég — a subregens uraság.

„Elhallgatának mind s orrukát a tentába tarták” — mondhatom Vergiliussal.

Ha G. fiatal barátom irigylendő ecsetével bírnék — azt a jelenetet igazán megörökíteném s egyes példányait drága pénzen árulgatnám a kultúr javára. Egyfelől az arany ifjuság a mulatságtól és nem várt meglepetéstől nekigyúlt arcczal, másfelől a subregens uraság hivatalos, szigoruan komoly ábrázattal. Az ifjuság egy része a sziffonok emelvénén hangszerekkel, más része még egymást átkarolva s a dreschritt valzerre a ballábat elérakva, ismét egy más része a fehér czipókkal és friss vízzel felrakott buffetben dözsölve s egy csekély része a tétlen avagy gyönyörködő publikumot repraesentálva, — már most eme képhez hozzágondolva a rettegett subregens urat villogó szemekkel és „Titust” a kicsi Cerberust álmélkodó pófájával, — bizony Apellesnek is volna munkája, hogy ezen jelenetet híven visszaadja.

Szó a mi szó — a subregens ur „felsőbb jóvá-hagyds” folytán engedélyezte a bált s az folyt tovább vidáman, amint ez magyar ifjaktól kitelhetik.

A Muzsák gyönyörködhetek — s ez estve Terp-sichoré is gyönyörrel nézhetett az ifjakra.

A többit hivatalosan constalálom. „A helybeli finövelde ifjusága által f. é. f. hó 17-én a finövelde egyik tantermében az Emke javára rendezett bál egyike volt farsangi évadnak legsikerültebb mulatságainak *A bál tiszta jövedelme 180 krajczár o. é.*, mely összeg rendeltetési helyére való juttatás végett a „Gyulafehérvár” Szerkesztőségének küldetett át.”

Éljenek derék ifjaink!

Democritus.

IRODALOM.

* Egyetemes közoktatásügyi szemle.

Szerkeszti Dr. Jancsó Benedek; kiadja Lampel Róbert. Ara egész évre 4 frt. Ezen kiválólag szükséges tanügyi folyóiratnak, mely felöleli a tanítás és nevelés minden részletét s azzal nem a társulatok vagy klickek kizirkalmazott körében, hanem a meggyőződés teljes mezejével foglalkozik, első száma már megjelent. Tartalma a következő: 1. Tájékoztató a szerkesztőtől, 2. A tülterhelésről Szebeszhly Károlytól, 3. Középiszkolai nevelésünk elintézetlen kérdései Kuncz Elektől, 4. A tanárképzésről Dr. Öreg Jánostól, 5. Vegyesek, mely rovatban találjuk az új tanárvizsgálati szabályzatnak, a német nyelvi rendeletnek igen érdekes ismertetését, a parlament és a sajtó szemmel tartását, és az itt szőnyegre került tanügyi kérdések ismertetését. A jelen első füzet munkásai között hazánk nevezetesebb nevelőinek munkáit látjuk a legérdekesebb dolgokról megszólalni *szabadon és tárgyilagosan* s miként a szerkesztőt ismerjük ezen folyóiratba lim-lom nem is fog bele kerülni. Ajáljuk tehát mindazok pártoló figyelmébe e folyó iratot, kik tanügyünkkel elfogulatlan irányban akarnak megismerkedni.

* Tizenhét év Erdély történelméből.

Ilyen című munkára hívja fel alatt irt közönségünk figyelmét a következőkben A magyar nemzet hazánk ezer éves fenállásának megünneplésére készül. Multjára minden magyar büszke lehet. Ebben a multban nem csekély szerepe volt a mi hazarészünknek, Erdélynek. Történelmírőink nem egy művebből ismerhetjük a forradalomig történeteket. Ugy hiszem eljött az ideje, hogy Erdély legközelebbi történelme a nagy nemzeti ünnep bekövetkeztéig közre bocsáttassék: hogy e napon a kis Erdély multja egész az anyarszággal való teljes egyesülésig legyen az olvasó elé tárva. E végből újból előfizetést hirdetek: „Tizenhét év Erdély Történelme” (1849—1866) című művemre. Az ezelőtt pár évvel kibocsátott előfizetési felhívásom, az eredménynek nem felelt meg. Egy füzetnél, a tetemes költségek miatt, többet adhattam ki. A nagy közönséghez kell tehát újból folyamodnom. Tegye a munka megjelenését lehetővé. Ily nagy költséggel járó munka kiadót nem kap; kiadónak magának a közönségnek kell lennie! Háromszáz előfizetővel biztosítva van a mű megjelenése, mely nem az adatok száraz közlésére szoritkozik, hanem azok átdolgozásával nyújtja ezen korszak történelmét. Hogy munkám könnyebben megszerezhető legyen, a költséges füzetes kiadás folytatása helyett, két kötetben adom ki. A két kötet ára négy forint, tehát a tervezett füzetes kiadásnak csak fele ára lesz. Jelen felhívásomra csak az első kötet árát (2 frt) kérem; a második kötet ára a jövő év elején lesz fizetendő. Ily olcsó

Honnan tudod? kérdi Szipré erélyesen; gyönyörű hajfonadékát vállára bocsátván, mely küzdelem közben félig felbomlott. Hát ki ismer közületek minket? Senki. Hát ti minket gyűlöltök a miért zsidók vagyunk, ugyanazon okunk és jogunk van nekünk is benneteket utálni, mert ti keresztények vagytok. De a végén is ki lesz bíró köztünk? Ellenség nem itélhet ellenséget. Isten nem adta nektek se megbízást. Fenntartotta magának az ítéletet.

Babyj Pista csodálattal pislantá meg a zsidó hölgyet és észrevév, hogy milyen remek teremtés. . . E szépség előtte oly különös és idegenszerűnek tünt fel, hogy rögtön szent félelemmel *telék el ő szíve*. A nélkül hogy Sziprének még csak búcsu szót is mondott volna, sarkon fordult és lassu lépteit atya kunyhója felé irányzá. . .

Ezután gyakran megesett, hogy Szipré és fivére a mezőn foglalkoztak, ép azon időben midőn Están és atyja. Pista egyelőre tette magát, mintha Sziprét észre se vette volna, de időtelével egy egy lopó tekintetet küldött a kezében ostort tartó, báránybőr prémes ruhát viselő, piros nyakkendőt hordozó hölgy felé, ki fivérét a munkában segítette.

Bizonyos napon Szipré füvet aratott szomszédjukhoz közel eső réjtükön. Aratott füvét kévébe kötötte, és nagy bajjal hátára is vette. Mivel pedig a teherhordáshoz, még nem volt szokva, mindjárt néhány lépés után lerokadt, összeszedvén magát fel-emelkedett és egy közel álló gyümölcsfához támaszkodott.

Egy, kettő . . . Babyj Pista állott előtte.

Mondcsak — miért vagy bolond? hogy többet emelsz, mint mennyit bírsz?

Ezt nem éppen szerelmetes hangon mondá, noha a füvet felemelvén, nyugodtan saját hátára helyezte. Szipré megkövülve nézett rá, s hagyta csele-

kedjék úgy, mint akar. Pista minden további tekerőia mellőztével, ment egyenesen saját utjára, és a terüt Szipré lakásuk előtt egy padra fektette, és a nélkül hogy hátra nézne, lépéseit haza irányozta. Szipré elhült a váratlan szolgálat eredménye miatt, nem tudta felfogni, de még száját se tudta felnyitani a feletti bámulatában, hogy egy ellenség is jót tehet, már t. i. ha akar.

Ugyanazon este Babyj Están atyja kertjében fekdött a zöld fűben hanyatt, és saját gyártotta furulyáján furulyázott. Egyszer csak a kerítés sövényzete felől, könnyű zajt vesz észre, s a bizony egész váratlanul Szipré jelentkezik égő szemével. Pista mindjárt felhagyott a játékkal.

Miért nem folytatod? szól Szipré, igazán te olyan meghatóan játszol!

Pista mitsem felelt.

Ha mittem nem játszol rögvést elmegyek. Csak köszönetet akartam mondani, multkori szivességéért.

Pista semmit sem szólva, játszani kezdett; és Szipré a sövényzethez támaszkodva addig hallgatta, míg a hold lement és a csillagok is egymás után mind csak eltűntek. . .

Jó reggelt, szól Szipré és készült, hogy haza menjen.

Zsidó, kiált Están, hogy hívnak téged?

Szipré.

Szipré? En meg Están vagyos, jó reggelt!

(Folyt. köv).

árban nagyobb mérvű pártolás nélkül, a hatvan ivre terjedő két kötet kiadása nem lesz lehetséges. Hogy tehát erre nézve tájékozhasam magam, tekintve, hogy egy kötet kinyomtatása hosszabb időt igényel, kérem az előfizetéseket legkésőbb ez év márczius 1. sőt hozzá- zám beküldeni (Szén utca 12. sz.) esetleg Márton Kálmán (ezelőtt Demjén) könyvárus urnál is fizethet- ni. Azon t. előfizetőknek, kik a megjelent első füzet- tet kifizették, az illető összeg az első kötet árába be fog számíthatni. A történelem-irodalom t. barátait tisztelettel kérem, hogy részesítsenek jó indulatu tá- mogatásukban. Minden tiz előfizető gyűjtése után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. Kolozsvárt, 1889. ja- nuár hó. Ürmösy Lajos, író és kiadó.

*** A „magyarországi tanítók Eötvös- alapját gyűjtő és kezelő országos bizottság”** czennel tisztelettel felkéri az ügyfeleket, vala- mint azon nemeslelkű emberbarátokat, akik a tanító özvegyek és árvák sorsának enyhítését, valamint a magasabb tanintézetekben jelesen tanuló tanítógyer- mekek jövőjét szívükön viselik, emlékezzenek meg 1 frt évi járulékaikkal, illetőleg kegyes adományai- kal a nemzet legszerényebb napszámásainak orszá- gos jótékony intézetéről és küldjék be adományai- kat még f. évi január hó 24. ike előtt Örley Jánoshoz az Eötvös-alap pénztárnokához (Budapest, VIII. ke- rület, Szentkirályi utcai fővárosi népiskola) annyival is inkább, minthogy számadó könyveink a jelen évben is január 25-én záratnak le és így a később érkező összegek már nem gyarapíthatják a jelen év- ben kiosztandó segélyösszeget és ösztöndíjakat. Ügy- feleinket ismételve fokozódó tevékenységre kell kér- nünk az Eötvös-alap érdekében, mert ámbár alapunk tőkésített vagyona a jelen évben 8750 frttal gyarapodott, jótékony intézetünk rendes évi bevétele, mely a kiosz- alá eső segélyösszegek és ösztöndíjak megálapításá- nál számba veendő, a múlt 1887. évi rendes bevét- tellel szemben még nem mutat emelkedést. A mai pénztári kimutatás szerint jelen évi rendes tiszta be- bevételünk csak 2271 forintot tesz. Ugyanazért, ne- hogy ismét üres kézzel keljen alapunknak a hozzá forduló tanító özvegyek, árvák és jelesen tanuló ifjak nagyobb részét elbocsátani: lefolyó évünk utolsó per- ceiben újra felemeljük kéro szavukat, s éltet ben- nünket az a reménység, hogy felhívásunk nem ma- rad „kiáltó szó” a pusztában! Budapest, 1889. ja- nuár 5. Luttenberger Agost, s. k. titkár. Örley Já- nos, s. k. pénztáros. Péterfy Sándor az Eötvös alap orsz. bizottságának elnöke.

NAPI HIREK.

Gyulafehérvár, január 23-án.

— Jótékonyosság. Püspök urunk ő nmlga a Kolozsvárt emelendő Mátyás-szoborra 100 frtot méltóztatott adományozni.

— Iróli jubileum. Fiume város intelligens kö- zönsége Dr. Erődy Bélának az ottani állami gymna- sium igazgatójának s egyszersmind kerületi tantel- ügyelőnek 25 éves iróli jubileumát kiválóan megün- nepelte. Erődy a helyi gymnasium VI. és VII. ik osztályának jeles növendéke volt és az ifjusági önké- pzőkör írott évkönyvei telve vannak igen sikerült dolgozataival. Ezen szellemi kapocsnál fogva tehát a tanártestület, a mint a jubileum értésére jutott, Kö- rösi Sándor ottani gymn. tanár utján a következő távirattal sietett üdvözlésére:

„A gyulafehérvári római katolikus főgymna- sium tanári testülete Dr. Erődy Béla igazgatótanácsost egykor intézetünknek is jeles növendékét, a kiváló tanfértut és ép oly jeleségű irót huszonöt éves iróli jubileuma alkalmából innen a távolból ott a magyar tengerparton is méltó büszkeséggel üdvözlöi és kívánja rá tovább is Eg. hőseség áldását. Fábrián Sándor, igaz- gató. Straubert Odón, jegyző.”

Időközben az ünnepelt a helyi gymn. iránti rok- konszenvét igen szépen és melegen nyilvánította, megküldvén az általa perzsából magyarra fordított „Rózsaker” (Szadi „Gulistanja”) című munkát s pedig egy példányt a gymnasiumi, egyet az ifjusági könyvtár s egyet az igazgató ur számára. A kísé- rő levél következőleg szól:

Méltóságos és Főtisztelendő Igazgató Ur! Tisz- teit Kartárs Ur! „Rózsaker” című műveimből, mely 25 évi iróli működésem egyik zárkövéül a napo- ban hagyta el a sajtót, három példányt azzal a kéréssel küldök a mai postán Tiszteit Kartárs Urhoz, hogy abból egyet tiszteletem nyilvánítása mellett saját könyv- tára számára elfogadni, egyet az ifjusági könyvtár, a harmadikat pedig az önképzőkör könyvtára számára átadni sziveskedjék. Ezzel a csekély küldeménynel kívántam ez alkalommal, midőn Fiume városa 25 éves iróli jubileumomat készül megünnepelni, meg- emlékezni a gyulafehérvári gymnasiumról, melynek egykor én is tanítványa és az önképzőkörnek mun- kása voltam. Fogadja Tiszteit Kartárs ur őszinte tisz-

teletem nyilvánítását. Fiume, 1889. jan. 5. Dr. Erődy Béla, főgymnasiumi igazgató, kir. h. tanfelügyelő.

Majd véget értek az ünnepélyességek, mire azon- nal sietett a fennebbi jelzett táviratra következőleg válaszolni:

Méltóságos és Főtisztelendő Igazgató Ur! Fiume városa polgársága hazafias és lelkes ün- nepélyt rendezett 25 éves iróli működésem alkalmá- ból, melyre hazánk számos vidékéről érkeztek hoz- zám szerencsekívánatok, melyek között rendkívül megörvendeztetett azon távirat, melyben Főtisztelen- dő Igazgató Ur a gyulafehérvári rk. főgymnasium tanári testületének nevében fejezte ki üdvözlését. Azon intézetnek hazafias buzgó tanárai ápolják ben- nünk gondos atyai kezekkel azt a szent lángot, mely ifju korunkban lotogott, férfi korunkban jótékony melegével munkánkat termékenyíti. Hálával és sze- retettel gondolok mindig vissza azon időbeli kedves tanáraimra s most ugyanannak az intézetnek hazafias derék tanári testülete tette nekem kedves emléküvé azt a napot, melyet életem legezebb, legboldogabb napjai közé számítottok.

Fogadja méltóságod hálás köszönetemet meg- tisztelő figyelmeért s kegyeskedjék azt a nagyabecsült tanári testületnek is tolmácsolni. Kiváló tisztelettel, hazafias üdvözléssel vagyok Méltóságos és Főtiszte- lendő Urnak, Fiume, 1889. január 15. igaz tisztelője: Dr. Erődy Béla.*

Mindezekhez még csak azt jegyezzük meg, hogy a hivatalos lap csak a napokban közölte, hogy Dr. Erődy Béla a kolozsvári tankerületbe, hová a helyi főgymnasium is tartozik, főigazgatóvá nevezetett ki, miről a kerületbeli tanári karok s velők a helybeli is nagy örömmel értesült.

— E M K E mulatság. Az E M K E helyi fiokkörének f. hó 17. ikén tartott koszorúestélye igen szépen sikerült s ezt legelső sorban annak az érdeklődésnek kell tulajdonítanunk, melylyel az egyletnek ugy női valamint férfi tagjai az egylet minden ügye iránt viselteknek, másodsorban pedig a rendező bizottság fáradszatos utánjárásának, harmadik sorban pedig Weisz József vendéglősnek, ki a terem és ki világitás árának megállapításában követelését lehető- leg alászállította. Az érdeklődésnek nem csekély fokát mutatta az is, hogy a vidékről többen eljöttek velünk mulatni s a kik ezt nem teheték, elküldötték a maguk frtjait a cél elősegítésére. A terem jól meg- telt a mulatni vágyók sokaságával vallás és nemze- tiség különbség nélkül, egyedül a helyi cs. és kir. kato- naság köréből számítottunk nagyobb contigensre, és a mulatság reggeli 3 és fél óráig tartott. A tiszta jöve- delem ugyan nem rugott fel valami magasra, de tekintettel arra, hogy a helyi bálók évek óta a deficit- tel küzdenek — az is nagy eredmény, hogy az egy- let a központba mintegy 46 frtot tudott beküldeni. Az első négyest mintegy 60-68 pár táncolta. Már most a vidéki levelezők szokása szerint a jelenlevők név- sorát is elő kellene számítanom. De meggondoltam a dolgot és nem akarok úgy járni mint az Ellenzék buzgó levél írója, ki az általunk igen nagyra becsült Kohn Ilyés és Deutsch Adolf polgártársunkat meg- nősítvén, őket igen zsenant helyzetbe hozhatta volna. De kikerülni akarjuk az apprehensiok sorozatait s nem akarunk a megkülönböztetésekkel az amugy is növe- kedni kezdő válaszfalokhoz anyagot hordani. *A ki ott volt, nyugtassa meg a tudat, hogy hasanosan mulatott s a ki nem volt ott, vegye észre, hogy társadalmunk ma kiválólag az E M K E s vele a magyar kultur törekvések iránt érdeklődik s azokat kívánja istápol- ni. Felül fizettek vagy adományt küldöttek be a kö- vetkezők: Kain Hugó 1 frt. Incze Sándor 50 kr. Stíászni Nándor 50 kr. Jokszman Nándorné 1 frt Halász A. 10 kr. Sényiné 1 frt. Duducz P. 1 frt. Jonas A. 3 frt. Halász J. 3 frt. Reisz G. 1 frt. Dr. Deutsch M. 1 frt. Dr. Hartenbaum S. 1 frt. Dr. Mohay S. 3 frt. Löwy B. 1 frt. Mendel M. 3 frt. Pongrácz J. 1 frt. Fingerhut J. 2 frt. Dr. Nánthán B. 5 frt. Veisz E. 5 frt. Salamon H. 2 frt. Lukács Jánosné 2 frt. Papp és Ferdinánd 4 frt. Avéd J. 2 frt. Reisz J. 1 frt. Bet- ter M. 2 frt. Bilogh J. 2 frt. Lönhárt Ferencz püspök 5 frt. Barcs Ferencz prépost 3 frt. Andrásy István kanonok 1 frt. Bálint Károly 1 frt. Teleky József, fősolgabíró 2 frt.*

— Színészet. Gerőty színtársulata utolsó jelen- tésünk óta még háromszor játszott. Előadta a „Czi- gány báró” operette-t a „Szép Melusina a tengeri há- lósnő” látványos darabot s végül Kendy Gusztáv jutalom játékaul a „Kalapos és harisnyatakács” című bohózatot. Az előadásokat kevés közönség látogatta s köztük a magyar volt a legtrikább s izraelitáink jártak a legszorgalmasabban. És mintha színészeink- nek is kifogyott volna a türelme, az előadások bár jól sikerültek, mégsem folytak oly lelkesedéssel mint az előbbiek, sőt ugy rémiik, mintha a társulat tagjai darabról-darabra kevesebben lettek volna. De nem csoda! Gerőtynek itt erősen küzdelmes napjai voltak

s azt hiszem rég eltávozott volna innen, ha valahol hamarjában megálló helyet talál vala. Ez lett volna a legjobb, legalább városunk meg lett volna kimélve azon kellemetlen jelenettől, mely az utolsó előadás alkalmával Gerőtyt érte s mely a jelenlevő közönsé- get is izgalomba hozta, mert hát izgalmas egy jelenet az, mikor a társulat egyik legkedveltebb tagjának van jutalomjátéka és sokan e czimen a jutalmazandó ja- vára felülfizetéseket tesznek a pénztárnál, már a kinek hogyan tellett, s aztán neki állít a járásbírósi vég- zés alapján a végrehajtó s a begyűlt egész kasszát az igazgató tartozása tejében ott a helyszínén lefoglalja. Melyik az a paragrafus, mely jogot ad valakinek ar- ra, hogy X tartozásáért az Y által Z-nek ajándéko- zott összeget is elvehesse? Pedig a szini jelentés ki volt adva s csak az nem tudta, hogy azon napon ju- talomjáték lesz, a ki színészetünkkel semmit sem tö- rődik vagy törödni nem akar. Volt elég elt ház na- gyobb jövedelemmel is, miért kellett éppen ezt a sze- rencsétlen jutalom-előadást tűzni ki lefoglalásra? Szó sincs arról, hogy mi a törvény intézvényei ellen szólaltunk volna fel, mi csak egy kis tapintatért ese- dezünk főleg ott, ahol nemzetiségi érzésünk lehet bán- tódásnak kitéve.

— Mátyás-szoborra vonatkozó gyűjtőivek szétküldését egyelőre befejezte a titkár. Mintegy ötöd- fél ezer gyűjtő-iv vitte szét a magyar hazában az eszmét, hogy király szobor hirdesse Kolozsvár leg- szebb pontján a magyar név dicsőségét, a magyar név dicsőségét, a magyar sziv háláját a mult nagy ki- rálya iránt. Koronázta siker az eszméért buzgó férfi- ak nemes törekvését.

— Iskolalátogatás. A helyi főgymnasium vi- lági gondnoka Török Antal f. hó 21-én meglátogatta a gondjaira bizott helyi főgymnasiumot, belátogatott az egyes osztályokba, meghallgatta a tanárok előadá- sait s a tanulók feleleteit és a tanárokkal megbeszél- te az iskola viszonyait, melyeknek javítására status igazgatótanácsához jelentést fog tenni. Vajha eljött vol- na már ideje annak, hogy a mi szükségünk is te- kintetbe jöhetnének.

— Törvénytészeli könyvtárak. Az igazság- ügyminiszter körrendeletet intézett a kir. tvszékek elnökeihez, melyben felhívja őket, hogy e czélnak megfelelő jogirodalmi könyvtár létesítése iránt a ve- zetésük alati álló tvszéknél tegyék meg a kellő intéz- kedéseket s egyuttal mint értesülünk, összesen 10.100 frtot utalványozott a könyvtárak alapításának kezde- ményezésére.

— Iskola felavatás. A nagy - enyeni Beth- len-főtanoda tanári kara elhatározta, hogy negyedéve fennálló, immár teljesen berendezett diszes kollegiumi épületét jun. 4-én fogja fényes ünnepélyvel felavatni. Az ünnepély vezetésére Szász Domokos püspököt kérik fel. Ugyanekkor tartják meg Enyeden az er- délyrészi ref. tanárok értekezletét.

— Új lelkész. A beszercei ev. ref. egyház lelkészévé Köhpataki Gyula domokosi ev. ref. pap nevezetett ki.

— Régészeti lelet. Nagy enyeden a kápol- na hogy oldalán földforgatás közben egy agyag edény- ben igen jó karban levő bronz tárgyakra akadtak, melyeket Czinege Ferencz tulajdonos a Bethlen fő- iskola muzeumának ajándékozott.

— A nagy-enyedi Bethlen főiskola theolo- giai dalkara febr. hó 9-én concertet rendez Borsay Samu főiskolai tehetséges zenetanár vezetése alatt. A 10 pontból álló változatos program, melynek fény pontját Haydn: „Teremtés” oratoriumának bevezető része képezi, melyet a theol. dalkar 12 tagja és 18 városi szépség ad elő fényes, az eddigieknél is na- gyobb sikert enged remélnünk.

— A nagyenyedi iparos ifjuság önképző egy- letében f. hó 20-án felolvasást tartott Gergelyi István az ipar keletkezése és szükségességéről.

— Meghívó, a tüzoltószor kiállításra. A magyar országos tüzoltó-szövetség IX. ik közgyűlését 1889. augusztus hó 20-22-én ezuttal Székesfehérvárott megtartani határozván, a tüzoltószor kiállítással fog egybekötetni, mely utóbbinak sikeréhez a magy. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium, az országos iparegylet és a budapesti iparkamra tá- mogatását is megnyerte. Most, midőn a legközelebb bocsájtott tüzrendészeti kormányrendelet következté- ben nem lehet község az országban, melynek tüzoltó- testülete ne legyen, és legalább a legszükségesebb tüz- oltóeszközei be ne szereztessenek, hazai szakipar- unk fejlődésére, s az e szakmába vágó tárgyak elő- állításával foglalkozó gyárosok és iparosok üzleti for- galmára az eddiginél jóval fokozottabb anyagi előnyö- ket biztosíthat az e fajta kiállítás. E szerint hazai szak- iparosaink érdekében a kiállítás nem lehet időszerűbb mint a folyó évben. Miért is saját jól fefogott érde-

kében, cselekszik mindenki a ki ezen kiállításban készítményeivel részt vesz s ebbeli elhatározását legkésőbb 1889. május hó 31-ig annál inkább bejelenti, miután a későbbi jelentkezésből származható hátrányokért a rendező-bizottság felelősséget nem vállal. Az igények is a jelentkezés sorrendje szerint vétetnek figyelembe. Kiállításra elfogadtatnak: minden oly készítmények — melyek nemcsak közvetlen a tűzoltó használatára állanak, hanem általában a tűzoltó eszmével és működéssel közvetve is összefüggésben vannak. A kiállításban való részvétel semminemű terhes szabállyal összekötve nincs, a kiállítók térdíjat nem fizetnek, a tárgyak és személyszállítására nézve pedig a magy. kir. közlekedési miniszterium az összes vasuti és hajózási vállalatoknál a legmérsékeltőbb ár- engedélyeket eszközöli ki, mit a magyar államvasutak vonalaira már meg is tőn, a többiekkel pedig a tárgyalásokat folytatja. Az egyéb tudnivalókra nézve, minden érdeklődő forduljon Vida Pál titkár utján a székesfehérvári rendező bizottsághoz.

— **Időjárás.** A nyitárvölgyi gazdasági egylet meteor. intézete azt tudatja, hogy a legközelebbi időszakban kemény kemény fagy nem fog bekövetkezni s jobban csak mérsékelt csapadék s melegebb időjárás következik be. Az időváltozásra nézve nevezetesebb napok 22, 24, 25, 28, 29, 31-ike.

— **Ügyvéd-vizsgáló bizottság.** Az igazságügymin. az 1889. ik évre a marosvásárhelyi ügyvédi vizsgálóbizottság elnökévé Schneider József kir. ítélőtáblai tanácselnökét helyettesítve elnökévé Vita Sándor marosvásárhelyi kir. főügyészt, tagokul pedig Dósa Gábor, dr. Fabinyi Ferencz, Fekete Gábor Frink E. Gyárfás Ferencz, Kozma Gyula, Popu J. báró Szentkereszti Zsigmond, Szentkirályi Lajos és Ziegler Emil kir. ítélőtáblai bírákat nevezte ki. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara megválasztotta vizsgáló biztosokul Biás I. Blumenfeld J. Csontos Olivér, Csongvai Lajos, Dajbukát János, Gridi Pap Máthé és Schönstein Gyula marosvásárhelyi ügyvédeket.

— **Gyilkos sekrestyés.** Az alsógárdi román lelkész a közelebbi ünnepek alkalmával hívei iránti jóindulatának s nyájas leereszkedésének azzal akart elvitáztatlan kifejezést adni, hogy azoknak igénytelen mulatozásai közé vegyült s szépnem jelenlevői közül a szebb menyecskének s leányoknak kellettinel merészebb kézfogásokkal udvarolt. Utóbbinak lehetett a Baites Salamon, csinos legény sziveválasztottja is, legalább erre lehet következtetni az ifjú legénynek a lelkész ellen intézett támadásából. Aligha rosszul nem jár a tiszteletes, ha hű kísérője, s sekrestyés tetteleg közbe nem lép s a legényt egy bottal fejbe nem sújtja. Az ütés szerencsétlen volt s a szégyen ifjunak a lovagiasság életébe került. A vizsgálat megindult s a tettes be van fogva.

— **Aranyat keresnek a Csóra** (Alsófehérmegye) községen át futó Dresman patak medrében. Egy társaság állott össze, mely most kutatni készül a nemes érczet. A társaság azt hiszi: aranyat lel a patakban.

— **Véres táncmulatság.** Ilyenekről gondoskodik gyakorta a falvak műveltebb része s a pálinka. Oláh-Tordoson véres eset adta elő magát a napokban. A falu legényei vasárnap fejében táncmulatságot rögtönöztek néhány jött időző ispánlakai s elesi legény tiszteletére. A tordosiak kitüntető sziveséggel halmozták el jeles vendégeiket, de ezek annál csudarabban viselték magukat, mert pálinkás butykosáikból merített bátorsággal egymásra rontottak. A harc vége az lett, hogy a többségben levő ispánlakai legények az esztelneki Szkorca Györgyöt botjaikkal véresre verték, a fején és a hátán súlyos sebeket ütve rajta. Megemlegeti a tordosi mulatságot, ha ugyan bele nem hal. A verekedő ispánlakaiat a maros-újvári járásbírósgát invindta meg a mulatság folytatására.

— **Székeltek telepítése.** Gróf Teleki Arvéd és Csűrös József a szebenmegyei brassói és fehérmegyei dályai birtokukra Léczfalva községből 11 családot 40 taggal szerződtettek. Céljük az, hogy a letelepülőkkel megkedveltessék az ott lakást s megakartott pénzeikből birtokot vásároltassanak velük, hogy ezáltal biztosítsák a teljes letelepülést. A kiköltözötték közt számosan vannak, kik már keleten is próbáltak szerencsét; most itt kísértik meg.

— **Vármegyék monográfiája.** Magyarország ezredéves fennállásának közeledő ünnepe alkalmából a Nagy-Károlyban megjelenő „Szathmármegyei közlöny” nagyon életre való csmét pendit meg. Felhívja ugyanis az ország összes törvényhatóságait, hogy a millenium alkalmára irassák meg vármegyéik monográfiát, a mi által sok olyan becses adatot lehetne megőrizni a történelem számára, a mely különben

végképpen megsemmisülne. Az említett hazafias felhívás mindenestre megérdemli, hogy azok a megyék a melyeknek még nincs megírva a monográfiájuk, a legmelegebben pártolják.

Felhívás

a magyarországi néprajzi társaság alapításának ügyében.

— Vége —

A társaság és tagjai feladata: a felsoroltak megfigyelése és feljegyzése (lekötés, lejegyzés, lejegyzés) továbbá néprajzi tanulmányok, kirándulások és tudományos utazások megindulása, támogatása s az eredmények tudományos értékesítése, szakközlönyök és néprajzi művek kiadása, felolvasó és előadó ülések és értekezletek tartása s ezeken eszmecsere előidézése, szakbeli munkák megírása, a hazai népek ethnographiai munkálkodásának egymással való megismeretése, a magyarországi és külföldi néptani tudományos működés eredményeinek kölcsönös közvetítése, néprajzi könyvtár összeállítása, szakkönyvtár rendezése, a népiélet használati tárgyainak természetben összegyűjtése, hazai ethnographiai muzeum létesítése és fentartása; egyáltalán Magyarországon a nép és embertani tudományok és ismeretek koncentrációja mivélése, terjesztése és népszerűsítése.

A társaságból mindennemű politikai és felekezeti irányzat feltétlenül ki van zárva.

A társaságnak rendes, alapító, tiszteletbeli és levelező tagjai lesznek, nemi különbség nélkül. Belföldiek rendes tagok lehetnek, külföldiek levelezők, tagsági díj évenként 3 frt. alapítvány 50 frt. Intézetek és testületek is lehetnek részvevők és alapítók. A tagok díjtalanul kapják a társaság hivatalos közlönyét stb. Hogy a társaság működése minél mélyebbre és messzebbre hasson, szakosztályok szervezettek:

I. Egy-egy külön szakosztály minden hazai néprajz tanulmányozása számára (pl. magyar, székely, csángó, palóc; délvideki s dunántúli német, erdélyi és szepesi szász; horvát-szlavon, szerb, bunyevác, bolgár tót, rutén, lengyel, vend; rumén, olasz, görög örmény, cigány stb.); továbbá az okkupált tartományokra (bosnyák) és a magyarral rokon népcsaládokra nézve (finn-ugor, török-tatár.)

II. Egy általános szakosztály a folklóre és néprajzpsychologia, a népiélet és néplelek nyilatkozatai számára.

III. Egy általános szakosztály a népiélet használati tárgyai számára (népies stíl, építés, díszítés, kerámika és a szövőipar készítményei butorok, eszközök, játékszerek stb.)

IV. Egy általános osztály a népzene (és táncz) számára.

V. Anthropológiai (embertani) szakosztály.

VI. Statisztikai szakosztály.

Ezeket kívül külön bizottságok küldetnek ki az ethnographiával összefüggő fontos nemzeti ügyekre nézve, pl. kivándorlás, telepítés, ethnographiai muzeum, Ural-expeditio stb. A szakcsoportok és bizottságok ügyeit egy-egy elnök és egy-két szakelőadó vezetik.

A közgyűlések lehetőleg vándorgyűlések s az ethnographiai viszonyok különös tekintetbe vételével és néprajzi tanulságok szempontjából lehetőleg felváltva az ország más-más vidékén tartatnak. Ezenkívül is rendeztetnek néprajzi kirándulások alkalmas időben és helyekre.

A társaság összejövetelein bármely nyelven lehet felolvasásokat és előadásokat tartani, azonban mindig tekintettel kell lenni a közmegérthetőségre. A társaság gondoskodni fog arról, hogy a külfölddel s a magyarul nem értő belföldiekkel való érintkezés lehetséges tétele céljából egy németnyelvű félhivatalos közlönyvel is rendelkezzen.

Íme ezen alapon kívánunk szervezkedni. E feltétlenül liberális elvek teljes biztosítékot nyújtanak arra, hogy az állameszme keretében minden hazai nép ethnikus érdekei a tudomány követelte teljes egyenjogúsággal érvényesülhessenek.

Az ez értelemben szervezendő társaság alakuló közgyűlést Budapesten, 1889. évi január hó 27-én, vasárnap 11 órakor, a m. tud. Akadémia I. emeleti helyi üléstermében fogjuk megtartani, a melyre az e fontos közügy iránt érdeklődő urakat és hölgyeket ezennel tisztelettel meghívjuk.

Előleges tagsági jelentkezések e címre intézendők: Dr. Hermann Antal tanár, Budapest, I. Attila-utca 47.

Budapesten, 1888. december hóban.

Az előkészítő értekezletek nevében:

Hunfalvy Pál Hermann Antal
elnök. jegyző.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

AVED JAKO.

Kiadók PAPP ÉS FERDINÁND.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lycz könyvnyomdában Gyulafehérvárrt (Novák Ferencz-tér.)

Sz. 1130—1888. tkvi.

352 I I

Arverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbírósg telekkönyvi hatósága közhírré teszi, hogy Vlád Karán kákovai lakós végrehajtatónak Flóra Samoilla s neje alamóri lakósok végrehajtás szenvedők elleni 264 frt. tőkekövetelés és járuléki iránti végreh. ügyében a vizaknai kir. járásbírósg területén, Alamór község határán fekvő az alamóri 221. sztkjvben A + I. 2. 4. 6. 7. és 9—16. rdsz. alatti ingatlanokra az árverést 1206 frt 60 kr. kikiáltási árbán elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi Márczius hó 6-ik napján d. e. 9 órakor Alamór községhezánál megtartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és a 3333. 1881. sz. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg telekkönyvi hatóságától. — Vizaknán, 1888. évi augusztus hó 10-ik napján.

A kivonat hitelél:

Reicher Gábor, kiadó.

Sz. 1737—1888. tkvi.

351 I—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbírósg telekkönyvi hatósága közhírré teszi, hogy nagydísznódi Fleischer János végreh. szenvedők elleni 724 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végreh. ügyében a vizaknai kir. járásbírósg területén, Gergelyfája község határán fekvő, a gergelyfajai 215 sz. tkjvben A + I—10 rend, a gergelyfajai 541. sz. tkjvben A + I rend számú ingatlanokra az árverést 1230 frt. kikiáltási árbán elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi márczius hó 29. napján déliólt 10 órakor Gergelyfája községhezánál megtartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és a 3333. 1881. sz. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg telekkönyvi hatóságától. — Vizaknán, 1888. évi november hó 6-ik napján.

A kivonat hitelél:

Reicher Gábor, kiadó.

353 3—1.

Nézd, bámuld és vedd meg

a szivarozók nélkülözhetlen, pompás

„Bécsi-Szivarokészletét”

mely áll

1 drb. Habtajték pipából,

tömör arany és ezüst verettel ellátva

1 drb szivar (igazi borostyán

1 drb szivarka (kő-szipkából

Első minőségű

1 darab szivartáskából és

Gyufatartóból,

mely elegáns és teljes készlet ára

csak 2 frt 40 kr.

Megrendelhető: készpénzítés vagy utánvét mellett

S. SCHREIER

bécsi gyárosnál Bécsben, V. Circusgasse 52.

Kohn Testvérek

Budapest, IV., gróf Károlyi-utca 28. sz.

ajánlják a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezésű

antiquar-könyvkereskedésüket

melyben nagybecsű régibb művek, valamint a legújabb irodalmi kiadványok mindjárt megjelenésük után igen jutányos áron kaphatók.

Magyar szépirodalmi művek dús választékban.

Az akademia könyvkiadóvállalat

összes kiadványai olcsón megszerezhetőek.

Folyóiratok és hírlapok legdusabb raktára.

Könyvek és könyvtárak megvételnek. — Könyvtárak és egyletek évi számára vásárolhatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek.

Részletes könyvjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.